



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 577/2025-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Momentum legal s.r.o., Bazová 6A, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/31/2023 z 27. marca 2025 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 1a 2, čl. 19 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 2 ods. 3, čl. 3 ods. 1 a čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8, čl. 13 a 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4Cdo/31/2023 z 27. marca 2025 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“). Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, uložiť najvyššiemu súdu povinnosť ospravedlniť sa, priznať jej finančné zadostučinenie (v bližšie nešpecifikovanej sume) a náhradu trov konania. Súčasne navrhuje odloženie právoplatnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu do času rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka (žalobkyňa) sa žalobou doručenou Okresnému súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) 29. júla 2009 domáhala proti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaní“) nahradenia ich prejavu vôle ako predávajúcich uzavrieť so sťažovateľkou ako kupujúcou kúpnu zmluvu o odplatnom prevode vlastníckeho práva k celému (na nich) prevedenému spoluvlastníckemu podielu (1/2) z nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v okrese Pezinok z titulu nároku z porušeného zákonného predkupného práva predchádzajúcou podielovou spoluvlastníčkou [REDAKOVANÉ].

3. Okresný súd (v poradí prvým) rozsudkom č. k. 4C/132/2009-348 zo 16. júna 2015 žalobe sťažovateľky vyhovel s tým, že zákonné predkupné právo sťažovateľky bolo v predmetnej veci porušené.

4. Na základe odvolania žalovaných Krajský súd Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6Co/507/2015-379 z 27. apríla 2018 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom mu uložil, aby doplnil dokazovanie týkajúce sa toho, či [REDAKOVANÉ] ponúkla na odpredaj svoj spoluvlastnícky podiel (1/2) aj [REDAKOVANÉ], príp. jeho dedičom, resp. štátu, ak by šlo o neznámeho vlastníka, a či títo jeho odkúpenie podľa výšky svojho spoluvlastníckeho podielu (1/4) odmietli.

5. Okresný súd (v poradí druhým) č. k. 4C/132/2009-431 z 28. júna 2018 žalobu zamietol ako nedôvodnú. Skonštatoval, že písomná kúpna zmluva, ktorá mala byť neoddeliteľnou súčasťou požadovaného súdneho rozhodnutia, neobsahovala podstatné náležitosti, čo sa týka predmetu – špecifikácie veľkosti prevádzaného spoluvlastníckeho podielu, ako aj kúpnej ceny, pričom obsahovala doslovne iba odkaz na „rozsudok Okresného súdu Pezinok vo veci sp. zn. 4C/132/2009, ktorého je táto zmluva súčasťou“. Požadovaný výrok súdneho rozhodnutia, ktorého sa žalobkyňa v konaní domáhala, neobsahoval náležitosti kúpnej zmluvy, iba označenie zmluvných strán ako predávajúcich a kupujúcej, označenie právneho úkonu, vo vzťahu ku ktorému sa žalobkyňa domáhala nahradenia prejavu vôle ho uzavrieť za žalovaných (kúpna zmluva) a dátum jej podpísania žalobkyňou ako kupujúcou s tým, že samotná kúpna zmluva mala obsahovať zákonom požadované (kogentné) náležitosti daného právneho úkonu a mala byť jeho neoddeliteľnou súčasťou. Zdôraznil, že v zmysle ustálenej súdnej praxe najvyšších súdnych autorít, za predpokladu, ak by aj dospel k záveru o dôvodnosti žaloby aj sčasti, nemohol sám meniť, resp. modifikovať znenie kúpnej zmluvy o konkrétnu výšku prevádzaného spoluvlastníckeho podielu a kúpnu cenu. Ďalej súd prvej inštancie objasnil, že pokiaľ žalobkyňa chcela byť v konaní úspešná, hoc aj sčasti, nič jej nebránilo, aby po doručení rozhodnutia krajského súdu v prejednávanej veci a výzvy okresného súdu predložila hoc aj alternatívne dve kúpne zmluvy obsahujúce predpísané náležitosti kúpnej zmluvy (na spoluvlastnícky podiel vo výške 1/2 a spoluvlastnícky podiel vo výške 1/4 a tomu zodpovedajúce konkrétne uvedené aj kúpne ceny). Uzavrel, že keďže nebolo možné žalobe vyhovieť z procesných dôvodov, zamietol aj ostatné návrhy žalobkyne na doplnenie dokazovania.

6. Proti tomuto rozsudku sťažovateľka podala odvolanie, namietajúc nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom. Krajský súd rozsudkom č. k. 6Co/84/201-9564 z 25. mája 2022 rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s nosnými dôvodmi predmetného rozhodnutia. Zotrval na závere, že súd nemôže dopĺňať podstatné náležitosti kúpnej zmluvy, ktoré sú obsahom žaloby. Vzhľadom na nesplnenie hmotnoprávnej podmienky týkajúcej sa

predmetu a ceny prevodu (§ 588 Občianskeho zákonníka) nepovažoval odvolacie námietky sťažovateľky za spôsobilé zmeniť rozhodnutie okresného súdu.

7. Rozsudok krajského súdu sťažovateľka napadla dovolaním, ktorého prípustnosť odôvodňovala existenciou vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ako aj nesprávnym právnym posúdením veci, pričom primárne vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP a podporne z § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP. Vo vzťahu k uvedenému dovolaciemu dôvodu naformulovala 7 právnych otázok, tak ako sú uvedené v bodoch 3.1.1. až 3.1.7. napadnutého rozsudku.

8. Najvyšší súd s poukazom na právnu úpravu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku napadnutým rozsudkom (ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 3. mája 2025) dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Preskúmaním rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné (body 7. až 8.7. napadnutého rozsudku).

8.1. V časti, v ktorej sťažovateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v kontexte prvej právnej otázky, považoval dovolanie za prípustné, preto ho podrobil meritórnemu dovolaciemu prieskumu. Dospel však k záveru, že je nedôvodné, preto ho zamietol podľa § 448 CSP. Uviedol, že sťažovateľka nepredložila dôkaz o tom, že by rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/109/2004, sp. zn. 3Cdo/137/1996, sp. zn. 2Cdo/274/2004 a sp. zn. 2Cdo/281/2005 ani jeho judikáty R 69/2001 a R 32/2008 mali viesť k odlišnému výsledku krajského súdu, resp. okresného súdu. Zopakoval, že súd nemôže pri rozhodovaní o nahradení prejavu vôle na podstatných náležitostiach budúcej zmluvy nič meniť, dopĺňovať ani spresňovať. Ak má byť rozsudkom súdu nahradené vyhlásenie vôle niektorého z účastníkov zmluvy o kúpe nehnuteľnosti, musí byť celý obsah tejto zmluvy uvedený vo výroku rozsudku, prípadne musí byť vo výroku rozsudku uvedený odkaz na obsah pripojeného písomného vyhotovenia kúpnej zmluvy, ktorá sa stáva súčasťou výroku rozsudku. Je vylúčené, aby v zmluve chýbajúce údaje o identifikácii nehnuteľnosti, ktoré majú byť predmetom prevodu, boli napravné výkladom prejavu vôle účastníkov zmluvy o budúcej zmluve (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/109/2004 a sp. zn. 2Cdo/274/2004). Z uvedeného je zrejmé, že buď je celé znenie kúpnej zmluvy obsahom výroku rozsudku ukladajúceho nahradenie vyhlásenia vôle, alebo je obsahom pripojenej listiny, ktorá sa tak stane súčasťou rozsudku. Iné riešenie, že by časť podstatných náležitostí bola uvedená vo výroku rozsudku a časť v pripojenej listine a pripojená listina by odkazovala na tie podstatné náležitosti, ktoré by boli uvedené vo výroku rozsudku, nie je prípustné. V prejednávanej veci sťažovateľka svojím návrhom výroku rozsudku a znením kúpnej zmluvy rozvrhnutie podstatných náležitostí kúpnej zmluvy prenechala na rozhodnutie súdu tak, aby rozhodol o veľkosti spoluvlastníckeho podielu a výške kúpnej ceny, ktorý má byť predmetom prevodu, a chcela, aby tieto súd judikoval svojím výrokom tak, že v kúpnej zmluve, ktorá sa má stať neoddeliteľnou súčasťou rozsudku, je pri veľkosti spoluvlastníckeho podielu, ktorý má byť predmetom prevodu, a jeho cene odkaz na výrok (budúceho) rozsudku súdu. Súdy zamietli žalobu žalobkyne o nahradenie prejavu vôle na základe nesplnenia hmotnoprávnej podmienky podľa § 588 Občianskeho zákonníka, teda nebola splnená základná podmienka platnosti kúpnej zmluvy – riadne

určená vec a cena prevodu, a z toho dôvodu ide o zásadný hmotnoprávny nedostatok v kúpnej zmluve (body 9 až 10.14.).

8.2. V časti, v ktorej sťažovateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v kontexte ďalších šiestich právnych otázok (okrem prvej právnej otázky), dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP z dôvodu, že dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Opakujúc, že súd nemôže pri rozhodovaní o nahradení prejavu vôle na podstatných náležitostiach budúcej zmluvy nič meniť, doplňovať ani spresňovať, najvyšší súd vo vzťahu k druhej právnej otázke uviedol, že sťažovateľka vychádzala z nesprávnej premisy, že žaloba o nahradenie prejavu vôle je žalobou podľa § 137 písm. b) CSP (body 11 až 11.6.).

8.3. Vo vzťahu k tretej právnej otázke uviedol, že túto sťažovateľka neuplatnila v odvolacom konaní, hoci jej bola známa, v rámci ochrany svojich práv, preto ju najvyšší súd nemôže posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP *a contrario*), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (bod 12).

8.4. Vo vzťahu k štvrtej právnej otázke uviedol, že túto nemôže riešiť, pretože by sa tým zbytočne zaoberal právnym problémom, ktorý nemá žiaden význam pre konkrétnu vec. Zdôraznil, že cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické či hypotetické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán (bod 13).

8.5. Vo vzťahu k piatej právnej otázke uviedol, že na tejto nestálo rozhodnutie odvolacieho súdu (bod 14).

8.6. Vo vzťahu k šiestej právnej otázke uviedol, že na tejto nestálo rozhodnutie odvolacieho súdu (bod 15).

8.7. Vo vzťahu k siedmej právnej otázke uviedol, že ani na tejto nestálo rozhodnutie odvolacieho súdu (bod 16).

8.8. V časti, v ktorej sťažovateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP, najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi. Uviedol, že sťažovateľka v danom prípade ani len nenastolila, nevymedzila, neformulovala, nepomenovala právnu otázku v zmysle predmetných ustanovení, preto nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktoré rozhodnutia eventuálne mala dovolateľka na mysli. Za týchto okolností nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný či odvolací súd (body 18. až 18.2.).

9. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala aj ústavnú sťažnosť, ktorú ústavný súd po zistení súbehu ústavnej sťažnosti a dovolania uznesením č. k. IV. ÚS 340/2025-29 z 27. júna 2025 odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka na 52 stranách ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] predkladá rozsiahlu sťažnostnú argumentáciu týkajúcu sa toho, že konajúce všeobecné súdy nevyriešili správne a zákonne všetky

ňou nastolené právne otázky, ktoré súviseli s predmetom konania o nahradenie prejavu vôle žalovaných uzavrieť kúpnu zmluvu so sťažovateľkou, preto ich rozhodnutia považuje za nezákonné a svojvoľné. V tejto súvislosti tvrdí, že všeobecné súdy svoje rozhodnutia založili na takom výraznom odchýlení sa od znenia ustanovení o predkupnom práve pri prevode spoluvlastníckeho podielu (§ 140 v spojení s § 588 Občianskeho zákonníka), ktoré zásadne popiera ich účel a význam, takže tieto rozhodnutia spĺňajú kritériá arbitrárnosti (svojvôle) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu. Najvyššiemu súdu osobitne vytýka, že zamietol, resp. nepripustil dovolanie sťažovateľky napriek tomu, že splnila všetky predpoklady na to, aby sa ním riadne meritórne zaoberal. Keďže tak neurobil, porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu a rovnosť strán sporu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s účinkami *denegationis iustitiae*, a nadväzne na to aj základné právo sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, základné právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 10 ods. 2 listiny a čl. 8 dohovoru, a viacero ústavných princípov.

11. Sťažovateľka naďalej trvá na tom, že požadovaný výrok súdneho rozhodnutia, ktorého vydania sa v napadnutom konaní domáhala, obsahoval podstatné náležitosti kúpnej zmluvy (vrátane predmetu prevodu a kúpnej ceny), preto konajúce všeobecné súdy nemali právo nevyhovieť jej žalobe, odvolaniu ani dovolaniu z dôvodu, ktorý uvádzajú ako (údajný) hlavný dôvod zamietnutia jej žaloby.

12. Na podporu uvedených argumentov sťažovateľka predložila ústavnému súdu list z 12. júna 2018 adresovaný okresnému súdu označený ako „*Odpoveď na Vašu Výzvu zo dňa 17. 05. 2018, vyjadrenie k Uzneseniu odvolacieho súdu, návrh zmeny termínu pojednávania, žiadosť o zaslanie listiny, návrh zmeny petitu žaloby a zaslanie upravenej Kúpnej zmluvy, ktorá má byť súčasťou rozsudku v predmetnej veci (sp. zn. 4 C 132/2009)*“, v závere ktorého sa nachádza znenie kúpnej zmluvy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 1a a 2, čl. 19 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 ústavy, základných práv sťažovateľky podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 2 ods. 3, čl. 3 ods. 1 a čl. 10 ods. 2 listiny, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8, čl. 13 a 14 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/31/2023 z 27. marca 2025 (body 8 až 8.8.), ktorý sťažovateľka považuje za nezákonný, nedostatočne odôvodnený a arbitrárny vo vzťahu k výkladu a aplikácii ustanovení o predkupnom práve pri prevode spoluvlastníckeho podielu podľa § 140 v spojení s § 588 Občianskeho zákonníka (body 10 až 12).

14. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že východiská ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach sú sťažovateľke známe (III. ÚS 145/2024, I. ÚS 435/2024, IV. ÚS 380/2024), preto ich nepovažoval za potrebné opakovať.

15. Len na doplnenie ústavný súd uvádza, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu,

t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázku posúdenia prípustnosti dovolania vníma primárne ako otázku interpretácie (obyčajného) zákona, pričom v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa, samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

16. Zákonným limitom na posudzovanie obsahu podaného dovolania je § 440 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu ich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck. 2022. s. 1616 – 1620.).

17. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne (II. ÚS 277/2021). Ústavný súd pri preskúvaní rozhodnutí dovolacieho súdu z pohľadu posudzovania obsahu dovolania vyslovil, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020, IV. ÚS 15/2021, IV. ÚS 253/2024), ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany (III. ÚS 278/2022). Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc (III. ÚS 580/2021, III. ÚS 198/2022). Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky. Proti nadmernému formalizmu pri posudzovaní procesných úkonov účastníkov civilného konania sa ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vymedzuje (II. ÚS 135/04, III. ÚS 564/2021). V tejto myšlienkovvej línii konštatuje, že procesný predpis (Civilný sporový poriadok) nevyžaduje, aby dovolací dôvod bol označený aj konkrétnym číslom paragrafu (§ 420, resp. § 421). Naopak, z § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 CSP vyplýva spôsob, akým je potrebné konkrétny dovolací dôvod vymedziť.

18. Vychádzajúc z uvedeného, osobitne z dôvodov ústavnej sťažnosti, ktorými je ústavný súd viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde), ústavný súd zameral svoju pozornosť na to, či najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody, pre ktoré ho ako celok zamietol, a teda či účinky jeho dovolacej právomoci boli zlučiteľné s právom sťažovateľky ako strany sporu na prístup k súdu a súčasne či zo strany najvyššieho súdu došlo k splneniu požiadaviek kladených na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

19. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku v kontexte obsahu dovolania podaného sťažovateľkou ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd pri svojom rozhodovaní o dovolaní podľa § 420 písm. f) CSP správne vychádzal z toho, že rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu nemožno posudzovať izolovane, ale spoločne, teda že tvoria jeden celok. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd primeraným spôsobom aplikoval na vec vzťahujúce sa procesné normy týkajúce sa dovolania a svoje rozhodnutie o jeho odmietnutí v tejto časti pre neprípustnosť podľa § 447 písm. c) CSP náležite odôvodnil, pričom jasne uviedol, že rozsudok krajského súdu obsahuje

dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnený, arbitrárny, resp. svojvoľný vo vzťahu k ich záveru o nesplnení hmotnoprávnej podmienky podľa § 588 Občianskeho zákonníka. Uvedený záver najvyššieho súdu vychádza z relevantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 252/04), na ktorú odkázal v odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 9.9. napadnutého rozsudku).

20. Za ústavne konformný a udržateľný ústavný súd považuje záver najvyššieho súdu o zamietnutí dovolania sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vo vzťahu k prvej právnej otázke, ktorou sa meritórne zaoberal, avšak s negatívnym výsledkom pre sťažovateľku. Najvyšší súd jasne uviedol, že v prejednávanej veci sťažovateľka svojím návrhom výroku rozsudku a znením kúpnej zmluvy rozvrhnutie podstatných náležitostí kúpnej zmluvy prenechala na rozhodnutie súdu tak, aby rozhodol o veľkosti spoluvlastníckeho podielu a výške kúpnej ceny, ktorý má byť predmetom prevodu, a chcela, aby tieto súd judikoval svojím výrokom tak, že v kúpnej zmluve, ktorá sa má stať neoddeliteľnou súčasťou rozsudku, je pri veľkosti spoluvlastníckeho podielu, ktorý má byť predmetom prevodu a jeho cene, odkaz na výrok (budúceho) rozsudku súdu. Súdy zamietli žalobu žalobkyne o nahradenie prejavu vôle na základe nesplnenia hmotnoprávnej podmienky podľa § 588 Občianskeho zákonníka, teda nebola splnená základná podmienka platnosti kúpnej zmluvy – riadne určená vec a cena prevodu, a z toho dôvodu ide o zásadný hmotnoprávny nedostatok v kúpnej zmluve. Uvedenému záveru najvyššieho súdu z ústavnoprávneho hľadiska nemožno nič vytknúť. Ani ústavný súd zo znenia kúpnej zmluvy, ktorú sťažovateľka pripojila k ústavnej sťažnosti (bod 12), splnenie hmotnoprávnych podmienok podľa § 588 Občianskeho zákonníka nezistil.

21. Ústavne akceptovateľný je záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vo vzťahu k druhej právnej otázke ako neprípustného pre nevymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP [§ 447 písm. f) CSP], kde poukázal na to, že žaloba o nahradenie prejavu vôle typovo nespadá medzi žaloby, ktorými sa možno domáhať vydania rozhodnutia o nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu [§ 137 písm. b) CSP].

22. Odpoveď najvyššieho súdu na tretiu právnu otázku nastolenú sťažovateľkou, t. j. že ju nemôže posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP *a contrario*), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť, vychádza z princípu subsidiarity, ktorý vo svojej judikatúre stabilne zohľadňuje ústavný súd, a najvyšší súd na neho správne odkázal (II. ÚS 70/2017).

23. Čo sa týka štvrtej, piatej, šiestej a siedmej právnej otázky, tieto v kontexte záveru o nesplnení hmotnoprávnych podmienok podľa § 588 Občianskeho zákonníka nemali ani podľa názoru ústavného súdu zásadný význam pre rozhodnutie krajského súdu.

24. Pokiaľ sťažovateľka v dovolaní nenaformulovala právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a od ktorej vyriešenia by záviselo zhodnutie odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP, potom sa sama vystavila následku s tým spojenému, ktorý spočíva v nemožnosti uskutočniť meritórny dovolací prieskum, keďže hranice tohto prieskumu neboli vymedzené v súlade so zákonom (t. j. Civilným sporovým poriadkom v spojení s relevantnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka).

25. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

26. Základné právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať (ani) s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania (strany sporu) zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania (strana sporu) uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (m. m. IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

27. Rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy) súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci konania (osobitne strany civilného sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka (strany sporu), nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov (sporových strán) sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (m. m. PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Táto ústavná zásada zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania. Aplikácia princípu rovnosti zbrani v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania, z čoho vyplýva, že je na uvážení konajúceho súdu, či bude predstreté argumenty považovať za podstatné, a ako také ich predloží ku konfrontácii druhej strane. Konajúci súd totiž popri rovnosti účastníkov konania (sporových strán) musí zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane (III. ÚS 402/08, ZNaU 25/09). Z uvedeného vyplýva, že zásada rovnosti účastníkov konania nie je absolútna. Procesnú rovnosť nemožno vykladať tak, že by zákonodarca nemohol stanoviť rozdielny rozsah procesných práv a povinností v rôznych druhoch konania, musí však rešpektovať rovnaký rozsah procesných práv a povinností v konaniach so zhodným predmetom konania.

28. Keďže ústavný súd v prejednávanej veci nezhliadol žiadny protiústavný exces ani zásah do základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvod na vyslovenie ich porušenia, ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Vzhľadom na záver o ústavnoprávnej udržateľnosti rozsudku najvyššieho súdu nemohlo byť zasiahnuté ani do základného práva sťažovateľky na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 10 ods. 2 listiny a čl. 8 dohovoru, čo viedlo ústavný súd k záveru o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

30. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 2 ods. 3 a čl. 3 ods. 1 listiny ústavný súd uvádza, že v uvedených článkoch sú zakotvené základné princípy a postuláty Slovenskej republiky, ktoré však nepredstavujú konkrétne základné práva alebo slobody, ktorých ochrany by sa sťažovateľka mohla pred ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy domáhať, preto ústavnú sťažnosť v tejto jej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

31. Článok 12 ods. 2 ústavy je vstupnou bránou do ústavnej úpravy základných práv a slobôd a ako taký má charakter všeobecných ústavných princípov. Napriek tomu, že je implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, (ani tento článok) nemá charakter základného práva a slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom (m. m. I. ÚS 7/2010, m. m. I. ÚS 518/2013), preto ústavnú sťažnosť v tejto jej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Aj zákaz diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru má vo vzťahu k ostatným právam garantovaným dohovorom akcesorický charakter, pričom porušenia tohto zákazu sa možno domáhať len v súvislosti s porušením iného práva podľa dohovoru. Keďže v posudzovanom prípade porušenie iných práv podľa dohovoru ústavným súdom konštatované nebolo, ústavnému súdu nezostávalo iné, než ústavnú sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti odmietnuť aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

33. K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd uvádza, že v zmysle doterajšej judikatúry ústavného súdu z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011, IV. ÚS 302/2020). Vzhľadom na skutočnosť, že nedospel k záveru o porušení práva sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 14 dohovoru, ústavnú sťažnosť bolo nutné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde aj v časti namietaného porušenia čl. 13 dohovoru.

34. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal a bezpredmetným sa stal aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu